

IJzervlakte

Diksmuide, 22 km

Situering

De zeepolders in de Westhoek op het grondgebied van Diksmuide (Kaaskerke, Stuivekenskerke, Keiem, Beerst) ten noorden van Diksmuide-centrum aan weerszijden van de IJzer.

Kaart NGI 20/1-2

Landschap

De IJzervlakte in de zeepolders ten noorden van Diksmuide en de Handzamevaart is een uiterst vlak en bloot landschap (drie tot vier meter boven de zeespiegel). Er zijn hoofdzakelijk vette weiden en akkers die doorsneden zijn met allerlei afwateringsslootjes. Het eerste deel van de tocht heeft oog voor enkele relevante verwijfsplekken naar de Eerste Wereldoorlog, zowel landschappelijk als bouwkundig. Een kleiput-natuurreservaat maakt de tocht een stukje rijker. Het tweede deel brengt je in een polderlandschap van Beerst-Blote met steeds de slome IJzer als wegwijzer. De statige IJzertoren is nooit uit het landschap weg.

Wegen

Merendeel asfaltwegen met enkele aangelegde wandelpaden in fijn grind.

Start

Diksmuide, op de parking aan de IJzertoren. Dat is in de richting Veurne, over de IJzerbrug links.

Tochtbeschrijving

0 km - Spoorwegzate over de parking aan de IJzertoren

IJzertoren

Diksmuide (Discasmutha, 11de eeuw) betekent monding van de dijk. De stad werd in de Eerste Wereldoorlog volledig verwoest. De loopgravenoorlog werd hier vier jaar lang uitgevochten in dagelijkse beschietingen. Diksmuide was vier jaar lang bezet door de Duitsers en werd grondig vernield. Dankzij de overstromingstechniek die door de Belgen gebruikt werd geraakten de Duitsers niet verder Frankrijkwaarts.

In de weide van Kaaskerke staat de IJzertoren, 84 m hoog en baken in de vlakte. De eerste toren werd gebouwd in 1928-'30 en was slechts vijftig m hoog. Hij werd door 'onbekenden' gedynamiteerd in 1946. Met het bakstenen puin werd de Pax-poort opgericht. Aan de nieuwe toren werd gebouwd van 1952 tot '65. Thans is hij gemoderniseerd en een bezoek meer dan waard.

De toren en de site zijn geëvolueerd van symbool van hulde en eerherstel aan de Vlaamse gesneuvelden tot symbool van de Vlaamse ontvoogding.

Spoorwegzate

Het is een wandelpad aangelegd op de oude spoorwegbedding (een spoorwegzate, van zadel) Diksmuide-Nieuwpoort. Deze spoorwegbedding speelde in de Eerste Wereldoorlog een belangrijke rol. Op verscheidene plaatsen lag hij aan de frontlijn en door zijn verhoogde bedding deed hij ook dienst als dijk tegen het opkomende water van de overstromende IJzer. Je vindt bijwijken wit-betonnen gedenkplaten die als demarkatieteken gebruikt worden om aan te duiden waar de vijand gestopt werd.

Trek dit aangelegde wandelpad, vòòr de spoorwegbrug, in.

Dwars de rijweg Diksmuide-Veurne en volg het pad verder. Links van je kun je de polders van Bachten de Kupe overschouwen.

De toren en de site zijn geëvolueerd van symbool van hulde en eerherstel aan de Vlaamse gesneuvelden tot symbool van de Vlaamse ontvoogding.

Bachten de Kupe

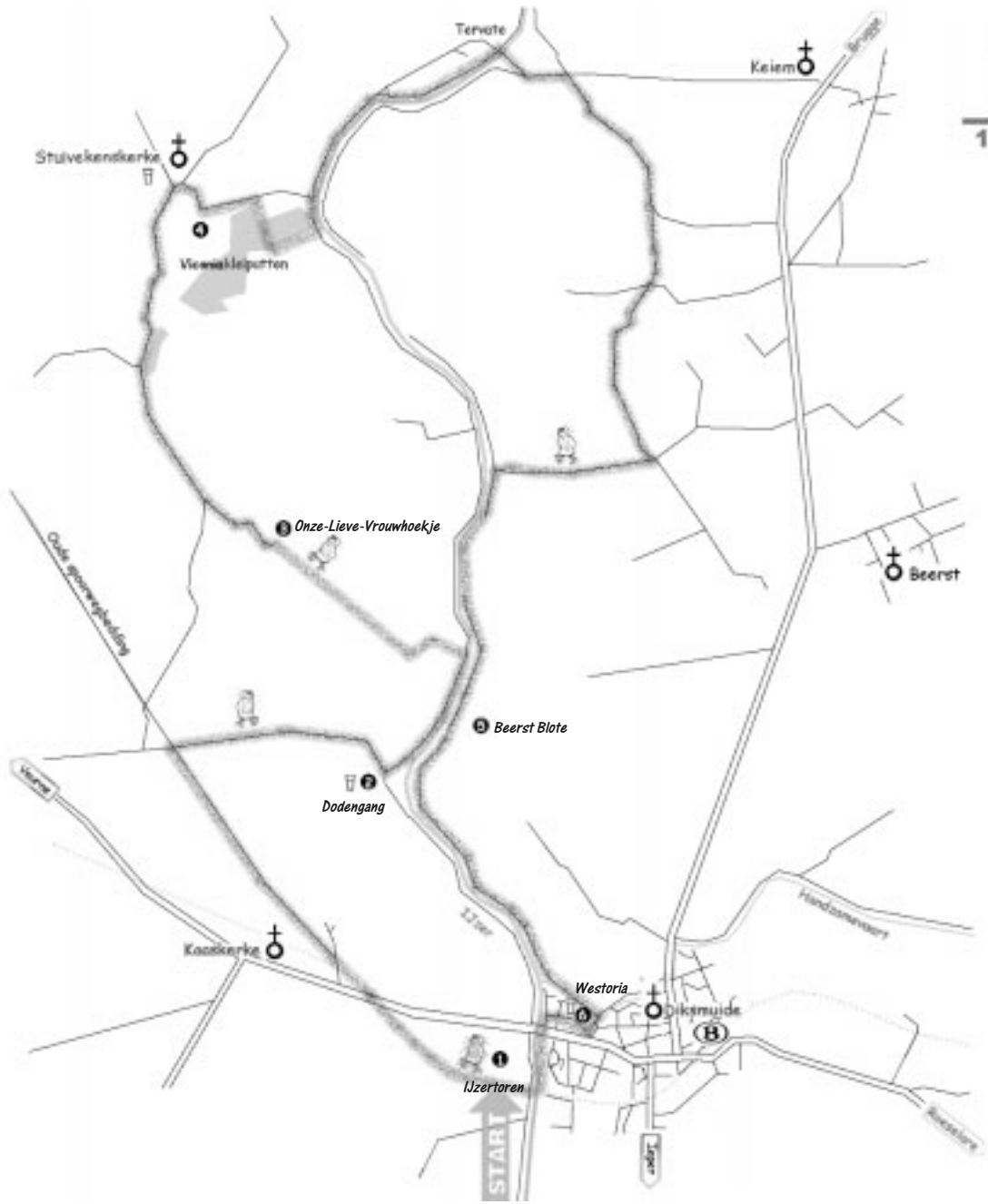
Op de linkeroever van de IJzer ben je in Bachten de Kupe. Dat is West-Vlaams voor: achter de kuip. Eigenlijk ben je in de kuip, dat wil zeggen dat vlakke land dat gewonnen is op de zee en ligt tussen de stroom, de zee en de Franse grens. 'Hij is zeker van Bachten de Kupe?' betekent dat het sujet niet weet waar de klepel hangt.

Obussen

Observeer bijwijken de boord van het pad langs de akkers. Je kunt misschien wel een opgeploegde obus uit de Eerste Wereldoorlog langs de kant zien liggen. Er is nog steeds een regelmatige militaire ophaaldienst vanuit de kazerne van Houthulst, waar de springtuigen eventueel onschadelijk worden gemaakt.

3,2 km - Rijweg Diksmuide-Oostkerke: Dodengangstraat

Aan de eerstvolgende rijweg verlaat je het wandelpad en trek je rechts de rijweg op richting IJzer en Dodengang. Aan de splitsing van de weg, aan de IJzer, sla je rechts af naar de Dodengang.

2 5 km – Dodengang

De loopgraaf, die de bijnaam Dodengang zou krijgen, werd gegraven in de bocht van de IJzer vanaf mei 1915.

Dodengang

De loopgraaf (loopgracht – loopgraf?) werd gegraven in de bocht van de IJzer vanaf mei 1915. Hij eindigde als een doodlopende steeg 325 m verder stroomafwaarts. Het was onmogelijk om erin recht te staan of er comfortabel in neer te zitten wegens te weinig diepte en breedte. De loopgraaf lag dag en nacht in de vuurlinie. Overdag verbleven er ongeveer tien soldaten en 's nachts een dertigtal om nodige infrastructuurwerken uit te voeren onder bescherming van de duisternis. De soldaten sneuvelden er bij trosjes. Vandaar de naam: Dodengang of Boyau de la Mort.

Deze site werd reeds vanaf 1963 door het leger in bescherming genomen. Thans zijn er onderhouds- en vernieuwingswerken aan de gang onder het beheer van de dienst Militaire Bouwwerken. Gratis toegang.

Taverne restaurant tearoom Dodengang

Specialiteit: hammetje, scampi's. Wandelvriendelijke uitbaters.

Maak rechtsomkeert en volg de weg noordwaarts, met de IJzer rechts van je.

Je blijft langs de IJzer stappen. Negeer de Dodengangstraat van waaruit je enkele tijd geleden aankwam. De weg ligt op de IJzerdijk, enkele meters hoger dan de polderakkers.

Als je goed observeert, bemerk je rechts nog de resten van een abri, een Duitse bunker, aan het eind van de Belgische loopgracht!

Vorbij enkele kleine IJzerdijkwoningen vind je een aangelegd wandelpad dat langs de Reigersvliet naar het Onze-Lieve-Vrouwhoekje in Oud-Stuivekenskerke voert. De rietkragen van de Reigersvliet zijn als wegwijzer naar het Onze-Lieve-Vrouwhoekje.

3 7,5 km - Onze-Lieve-Vrouwhoekje

Deze site is beschermd oorlogslandschap geworden. Het zijn de restanten van Oud-Stuivekenskerke dat volledig in de overstroomde IJzervlakte lag. Het werd door de frontlinie in twee gesneden. De kerktoeren was een vooruitgeschoven uitkijkpost. Op de restanten is er een oriëntatietafel. Je vindt een ongeschonden originele demarkatiepaal. Er werd een herdenkingskapel opgericht.

Vervolg de tocht op het asfalt voorbij het kapelletje. Voorbij de Hullebrug (een kaduuk bruggetje) heb je de Reigersvliet rechts van je. Er zit vis, soms een visser en soms zitten er ook reigers!

Weldra moet je rechts afslaan (huis De Vier Winden – vroeger herberg De Snoek) op de weg die je naar Stuivekenskerke leidt.

10 km - Stuivekenskerke

*Café met veranda en zomerterras.
Waterpomponument op het kerkpleintje.*

Nu gaat het naar het de Viconiakleiputten. Neem daarvoor aan de kerk de weg rechts. Je komt voorbij de vakantiehoeve Viconia. Het natuurreservaat ligt er net over. Informeer je aan het infobord en trek het reservaat binnen tussen de waterplassen.

Onze-Lieve-Vrouwhoekje: beschermd oorlogslandschap.

Vakantiehoeve Viconia

Het landgoed Viconia samen met de dorpskom werd een Duitse voorpost in de eerste wereldbrand. Het was oorspronkelijk (12de eeuw) een kloosterhofstede van een abdij nabij Valenciennes. Tijdens de Franse revolutie werden de monniken verjaagd. Eind 19de eeuw was het een reusachtige hoeve die voor een groot deel van de bevolking werk verschaftte. Bemerkt de demarkatiesteen en de kapel.

Viconiakleiputten

Vanaf 1945 werd er aan kleiwinning gedaan in de streek. De klei werd met schepen naar de steenbakkerijen in Nieuwpoort gevoerd. Opeenvolgende putten werden ondiepe vijvers. De natuur evolueerde naar een gebied (22 ha) van open water en rietmoeras. Een mooi zicht heb je vanaf de IJzerdijk met de kerk van Stuivekenskerke op de achtergrond. Reigers gegarandeerd!

4

Je geraakt het natuurreservaat weer uit door links af te slaan langs het water. Met enige creativiteit geraak je op de dijkweg langs de IJzer. Je ziet er nog sporen van de oude aanlegsteigers voor de kleischepen.

11 km – IJzerdijk

Volg de weg met de IJzer aan je rechterkant. Je komt voorbij Tervate

Tervate, café en monument

In de bocht van Tervate werd verwoed gevochten om de brug over de IJzer.

Goede observatie van de IJzerboord aan de overkant verraadt nog de plaats waar de Tervatebrug eertijds lag: je ziet er nog bakstenen boordversterking.

Staatsnatuurreservaat Viconiakleiputten, met de kerk van Stuivekenskerke op de achtergrond.

Richt je naar de nieuwe Tervate-brug. Het is een boogbrug die je van ver ziet liggen. Blijf langs de IJzer op de oude dijkweg. Om op de brug te geraken moet je dan de steile grashelling aan de brug opklimmen (als je dat niet wilt doen dan volg je de gewone rijweg naar de Tervatebrug).

13,2 km - Tervate brug

Steek de IJzer over naar de rechteroever. Keiem ligt voor je maar zover moet je niet stappen.

Je negeert de eerste weg rechts die naar de IJzerdijk loopt want verder is de doorgang versperd voor het publiek wegens privé-gebied.

Je slaat wel de tweede asfaltweg rechts in, langs een 'varretje' (Vladslo-vaart), richting Diksmuide.

Het asfaltweggetje met de grote achtkanters (populieren) langs de oevers heeft iets schilderachtigs vooral als de grond braak ligt en de blote takken tegen een wintergeluchte afsteken.

Volg dit weggetje langs de linkerkant van het vaartje. Van zodra de weg naar links wegdraait, moet je het 'varretje' over om verder te stappen aan de rechterkant van het water. Negeer één weg links.

Op de hoek van het volgende kruispunt (met boerderij rechts) moet je rechts afslaan naar de IJzer.

17,2 km - IJzerdijk

Je stapt de dijkweg op naar links. Volg de IJzerdijk tot aan de monding van de Handzamevaart in de IJzer.

Beerst Blote

5

Je ziet de Dodengang aan de andere kant van de IJzer. Links heb je Beerst Blote.

In 14-18 werd Beerst volledig verwoest tijdens de Slag van Beerst om een bruggenhoofd over de IJzer.

Het landschap heet Het Blote omwille van de kaalheid en gebrek aan hoge begroeiing.

De Handzamevaart is het afwateringskanaal komende van de Handzaamse Broeken, de lagergelegen weiden die nogal eens blank staan bij erge regenval.

Volg de dijkweg langs de Handzamevaart verder mee tot aan Westoria.

21 km - Westoria

6

Steek de houten voetgangersbrug over en maak kennis met Westoria.

Westoria

Westoria is de nieuwste binnenhuisattractie in de Westhoek in de gerestaureerde gebouwen van een oude bloemmolen. Door middel van de modernste multimediatoestanden word je opgenomen in de 10 000 jaar oude historie van de Westhoek. Ook de geschiedenis van de graankorrel tot brood vindt er zijn stek. Je vindt er toeristische informatie over Diksmuide. Cafetaria.

Hierlangs, tussen de hoge gebouwen en de vernieuwde woonwijk door, kun je ook het eindpunt bereiken aan de IJzertoren.

22 km - IJzertoren

*Tochtbeschrijving en foto's Roland Vansteelandt, Sint-Eloois-Winkel
November 2001*

